

การศึกษาความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1

กิตติพงษ์ เจนจบ^{*} สมหมาย อ่อนกลอย^{**} นงลักษณ์ ใจฉลาด^{***}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและกำหนดแนวทางในการเตรียมของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 วิธีดำเนินการวิจัยมีดังนี้ 1) ศึกษาความพร้อมและเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบเอฟ 2) กำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยการประชุมสนทนากลุ่ม ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และศึกษานิเทศก์ รวมทั้งสิ้น 7 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 มีความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่มีความพร้อมในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. แนวทางในการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 มีดังนี้ 1) ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ควรสร้างความตระหนักให้กับผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน 2) ด้านการจัดทำหลักสูตร ควรพัฒนาและประเมินบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นรูปธรรม โดยการศึกษาดูงาน อบรมเชิงปฏิบัติการ สัมมนา 3) ด้านการวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร ควรกำหนดนโยบายชัดเจน มีการนิเทศกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ควรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

คำสำคัญ: ความพร้อม, การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา, ประชาคมอาเซียน

^{*} นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2555

^{**} อาจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ที่ปรึกษา

^{***} อาจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ที่ปรึกษา

A Study of Preparedness in Curriculum Management towards Asean Community of Schools under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1

Kittiphong Jenjob* Sommai Amdonkloy** Nongluck Jaichalad***

Abstract

The purposes of this research were to study the preparedness in curriculum management towards ASEAN community of schools under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office, and to set guidelines for preparedness in curriculum management towards ASEAN community. The method of research has 2 steps. 1) Studying of the preparedness and compare the school curriculum management towards ASEAN community of schools. The research samples were 327 directors and teachers of schools under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1. Data were collected by using questionnaire and analyzed by utilizing percentage, mean, standard deviation and F-test. 2) Setting guidelines for preparedness in curriculum management towards ASEAN community by focus group discussion of people who join, namely 3 school directors, 3 academic teachers and 1 educational supervisor. Data were collected by compiling from the issues of focus group discussion and then analyse the data by the content analysis. The findings were as follows :

1. The preparedness in curriculum management towards ASEAN community of schools under Kamphaeng Phet primary educational service area office 1 was at the middle level.

2. The comparison in school curriculum management towards ASEAN community, found that between small schools and big schools was difference at the .05 level of significance.

3. The guidelines for preparedness in curriculum management towards ASEAN community of schools under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area Office 1 were as follows: 1) The preparedness of school is by follows making awareness to executives and educational personnel to realize the issues and needs, distributing the budget so evenly and sufficiently. 2) The course curriculum development should provide for the development of educational personnel that can be estimated by observing activities, workshop and conference. 3) The school curriculum management is by defining the policy with supervision and continuing to follow up.

Keywords: Curriculum management, ASEAN

* Student in Master of Education Degree in Special Education Program, Pibulsongkram Rajabhat University, 2012

** Lecturer Dr., in Faculty of Education in Pibulsongkram Rajabhat University, Advisor.

*** Lecturer Dr., in Faculty of Education in Pibulsongkram Rajabhat University, Advisor.

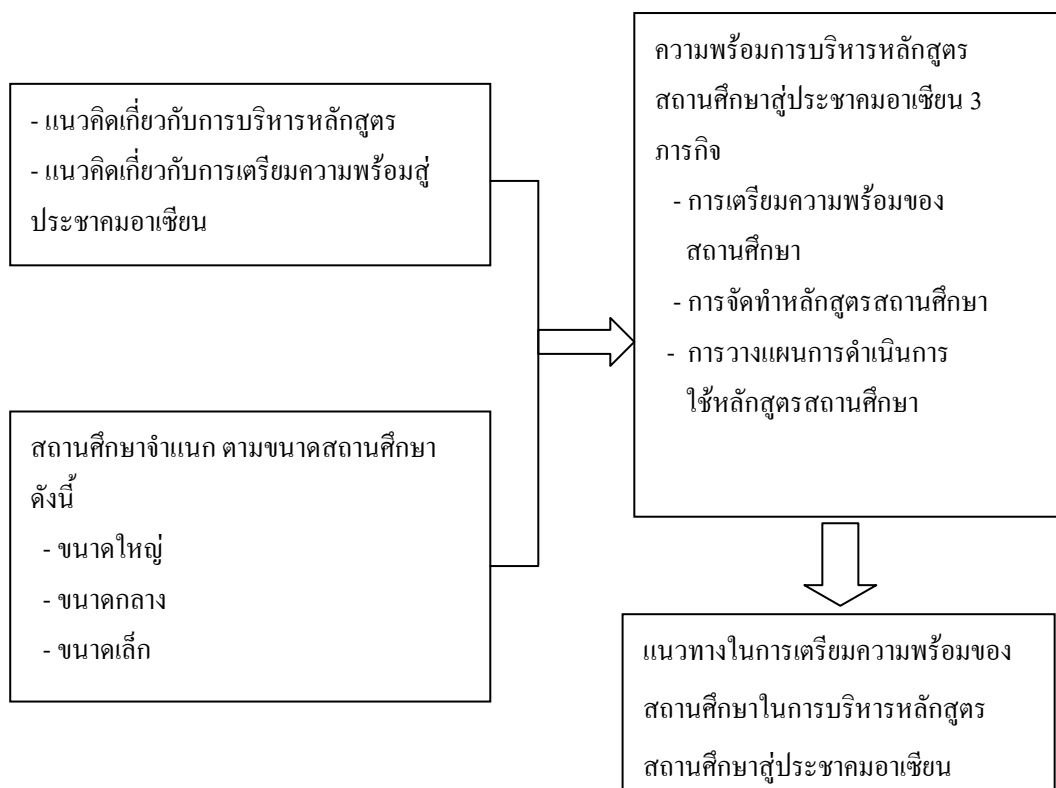
บทนำ

ประชาคมอาเซียนเกิดขึ้นจากการรวมตัวกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จำนวน 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไนดารุสซาลาม เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในภูมิภาค ส่งเสริมสันติภาพ เสถียรภาพและความมั่นคงปลอดภัยทางการเมือง การสร้างสรรค์ ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม การกีดกันอยู่ดีบนพื้นฐานความเสมอภาค และผลประโยชน์ร่วมกัน รวมถึงเตรียมความพร้อมทรัพยากรบุคคลของประเทศ (ธานี สุขเกษม, 2555) ในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของเด็กไทยโดยจะทำให้มีคุณลักษณะตามที่กำหนด ของตัวชี้วัดทั้ง 3 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม จุดกำเนิดอาเซียน กฎบัตรอาเซียน ประชาคมอาเซียน ความสัมพันธ์กับภายนอกอาเซียน 2) ด้านทักษะกระบวนการ ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน คือ สามารถสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา (ภาษาอังกฤษและภาษาประเทศเพื่อนบ้านอีกอย่างน้อย 1 ภาษา) ทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น ทักษะพลเมือง/ความรับผิดชอบทางสังคม คือ เคารพและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีภาวะผู้นำ เห็นปัญหาสังคมและลงมือทำเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตนเองเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทักษะการระดมความคิดอย่างมีเหตุผล มีวิธีอย่างถูกต้อง จัดการ/ควบคุมตนเอง ได้ 3) ด้านเจตคติ ความภูมิใจในความเป็นไทย ร่วมกันรับผิดชอบ มีความตระหนัก ความเป็นอาเซียน วิถีชีวิตประชาธิปไตย ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล สันติวิธี/สันติธรรม ยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนา ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554: 5-6) จำเป็นต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทาง กระบวนการ ให้ประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้องมีการบริหารหลักสูตรที่บรรจุสาระของอาเซียนไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ สืบเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการระดับชาติ เพื่อขับเคลื่อนการศึกษาในอาเซียนสู่การบรรลุเป้าหมายการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ในปี 2558 เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2553 ณ กระทรวงศึกษาธิการโดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน ที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบนโยบายเพื่อดำเนินงานตามปฏิญญาชะอำ – หัวหิน และนโยบายด้านการศึกษา ที่สำคัญ ได้แก่ การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชน เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558 พัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษาและประชาชนเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่อาเซียน เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้านและเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาสากลเป็นภาษาที่ 2 ตั้งแต่ระดับขั้นพื้นฐานและการเรียนรู้ภาษาที่ 3 โดย

การพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทุกภูมิภาค จำนวน 54 โรงเรียน แบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่โรงเรียนต้นแบบ (Sister School) เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและมีศูนย์อาเซียนศึกษา เน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีและสารสนเทศและภาษาอาเซียนอีก 1 ภาษา แบบที่ 2 โรงเรียนชายขอบ (Buffer School) เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและมีศูนย์อาเซียนศึกษาเน้นการเรียนการสอนภาษาอาเซียน 1 ภาษา วัฒนธรรมและเทคโนโลยี รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 225 เขตพื้นที่การศึกษา มีความพร้อมในการเตรียมบุคลากรและโรงเรียนในเขตพื้นที่ที่คู่ประชาคมอาเซียน โดยจัดประชุม อบรม ชี้แจงสัมมนา สร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และประเด็นสำคัญของอาเซียน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียน การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การพัฒนาสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล ตลอดจนการศึกษาดูงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่ขับเคลื่อนการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โดยการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา สร้างความตระหนักของบุคลากรเพื่อความพร้อมของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สนับสนุนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับอาเซียน โดยได้ดำเนินการจัดทำกรอบหลักสูตรแนวการจัดการเรียนรู้สู่อาเซียนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อใช้อำนวยความสะดวกให้ครูใช้เป็นข้อมูลในการนำไปสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อบูรณาการสาระที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนไปทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นการเตรียมความพร้อมของเด็กไทยให้มีความรู้ในประชาคมอาเซียนและการอยู่ร่วมกันกับประชากรของประเทศต่างๆ ในประชาคมอาเซียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1, คำนำ) เพราะหลักสูตรเป็นเสมือนแม่บทที่มีความสำคัญมากต่อการจัดการศึกษาทุกรูปแบบและทุกระบบการศึกษา ทั้งระดับชาติ และระดับสถานศึกษา การจัดการศึกษาทุกระดับต้องมีข้อกำหนดว่าผู้เรียนจะเรียนทำไม เรียนอะไร เรียนอย่างไร จะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนจะบรรลุตามข้อกำหนดหรือไม่ ทุกภาคส่วนจะมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หลักสูตรสถานศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะเป็นแนวทางขับเคลื่อนให้การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพ ความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน จึงมีความสำคัญมากในการวางแผนเพื่อการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ ความพร้อมของสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รวมถึงการวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการสนองตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ของครู

คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชน เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ในปี 2558

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 เพื่อทราบความพร้อมการบริหารหลักสูตรและนำผลการวิจัยมากำหนดแนวทางในการวางแผนเพื่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพร้อมและเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1
2. เพื่อกำหนดแนวทางการเตรียมความพร้อมในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความพร้อมและเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง 327 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างกระจายทั่วทุกอำเภอและจำแนกตามอำเภอและขนาดของสถานศึกษา แล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายในแต่ละชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม

1. แบบตรวจสอบรายการ (check list)
2. มาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการเปรียบเทียบความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ใช้สถิติการทดสอบค่าเอฟ (F-test) รายด้าน รายข้อและรวมทุกด้านพร้อมนำเสนอในรูปแบบตาราง และเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดแนวทางการเตรียมความพร้อมในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 โดยการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา จำนวน 3 คน โดยมีคุณสมบัติผู้ศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปและมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 15 ปี ครูวิชาการ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา จำนวน 3 คน โดยมีคุณสมบัติผู้ศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปและมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับงานวิชาการไม่น้อยกว่า 15 ปีศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน โดยมีคุณสมบัติผู้ศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปและมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป มีประสบการณ์ในการบริหารหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 15 ปี โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 7 คน ตามคุณสมบัติที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการประชุมสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยนำประเด็นที่ได้มาจากขั้นตอนที่ 1 โดยคัดเลือกประเด็นที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับสุดท้ายในแต่ละด้าน มาสร้างประเด็นในการประชุมสนทนากลุ่ม แล้วดำเนินการจัดประชุมสนทนากลุ่ม ตามวันและเวลาที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการประชุมสนทนากลุ่มตามประเด็นของผู้วิจัย ใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทั้งหมดของแต่ละประเด็นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันและนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา เพื่อรวบรวมเป็นการกำหนดแนวทางการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาแพงเพชร เขต 1

สรุปผลการวิจัย

1. ความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาแพงเพชรเขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษากับด้านการวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษามีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาแพงเพชรเขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวม สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่มีความพร้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่มีความพร้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทุกด้าน

3. การกำหนดแนวทางการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาแพงเพชรเขต 1 พบว่าด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาควร สร้างความตระหนักให้กับผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน กระจ่ายงบประมาณอย่างทั่วถึงและเพียงพอ ด้านการจัดทำหลักสูตรควรจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นรูปธรรม และประเมินได้ โดยการศึกษาดูงาน อบรมเชิงปฏิบัติการ สัมมนาและด้านการวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร มีการกำหนดนโยบายชัดเจน มีการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ให้ทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการใช้หลักสูตร มีส่วนร่วมในการบริหาร

หลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 โดยทำเป็นคณะอย่างเป็นทีมแบบมีส่วนร่วมเริ่มจากการวิเคราะห์ มาตรฐาน ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องและบูรณาการหน่วยการเรียนรู้อาเซียน

อภิปรายผล

จากการศึกษาความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 มีประเด็นที่สำคัญนำมา อภิปราย ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า ความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการประชุมชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจ ความ ตระหนักให้กับบุคลากรทางการศึกษา และส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการอบรมและ สนับสนุนให้นำความรู้ไปใช้ในการจัดทำหลักสูตร แต่ยังคงขาดการพาบุคลากรทางการศึกษาไปทัศน ศึกษาดูงานโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนต้นแบบที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน จัดสร รงประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ ขาดการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ปกครองและนักเรียนก่อนการ จัดทำสาระหลักสูตรประชาคมอาเซียน คำอธิบายรายวิชา การกำหนดสาระการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับ ตัวชี้วัดรวมถึงขาดการตรวจสอบความพร้อมก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ ขาดการเตรียมการวางแผนการ เก็บข้อมูลการทำวิจัยและนำมาใช้ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของกำไล วัชรอาภาไพบูลย์ (2548: 119-125) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหาร จัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 2 และพบว่า โดยภาพรวมมีสภาพการปฏิบัติและปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาระดับปานกลาง สอดคล้องกับ สุภาวดี วัชรอุปต์ (2552: 75) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี ในภาพรวมมีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็น เพราะโรงเรียนมีการประชุมชี้แจงบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญ มี ความตระหนัก และมีการส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำ ความรู้ไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนพร้อมทั้งมีการ ประชาสัมพันธ์ให้กับบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับ เฉลิมรัตน์ วงษ์วัฒนะ (2553: 115) ได้

วิจัย เรื่องสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สำนักงานเขตพื้นที่นครราชสีมา เขต 7 พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองชุมชนรับทราบการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในความจำเป็นในการจัดทำหลักสูตร มีการจัดทำระบบสารสนเทศการหาข้อมูลบุคลากรแหล่งความรู้อย่างเพียงพอ สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ตามปฏิญญาชะอำ-หัวหิน เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2553 นโยบายที่สำคัญ ได้แก่ การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษาและประชาชน เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558

2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะส่วนใหญ่พอมีประสบการณ์ด้านการจัดทำหลักสูตรมาแล้วตั้งแต่หลักสูตร 2551 แต่หลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนเป็นเรื่องใหม่ ขาดการวิเคราะห์สภาพภายใน ทั้งสถานศึกษา บุคลากร โอกาสและอุปสรรคความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการลำดับขั้นตอนการจัดทำหลักสูตร สอดคล้องกับสมพงษ์ วงศ์อำมาตย์ (2548: 115-140) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา พ.ศ.2544 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนอีก 4 ภารกิจ คือ การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถาน ศึกษา การวางแผนการบริหารหลักสูตร การดำเนินการบริหารหลักสูตร และการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ระดับการปฏิบัติปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของจำปา สุขสว่าง (2555: 88) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายแก่งสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า ครูผู้สอนที่ผ่านการอบรมเรื่องการจัดทำหลักสูตรมานั้น ไม่ใช่การอบรมเชิงปฏิบัติการ ครูผู้สอนจึงได้นำความรู้ในลักษณะของหลักการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อมีการปฏิบัติจริงจึงเกิดความไม่เข้าใจในบางส่วน สอดคล้องกับ (Jerry, 1996: 226) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการพัฒนาหลักสูตรการออกแบบกราฟฟิคที่มีประสิทธิภาพพบว่าการรวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบกราฟฟิคที่จำเป็นทางการศึกษาให้ได้มากที่สุดก่อนดำเนินการพัฒนาหลักสูตรจากนั้นจึงแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมา ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกราฟฟิคและนักการศึกษาเพื่อดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่ทราบโดยทั่วถึงกัน ทั้งนี้หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมด้วย

3. การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการวิเคราะห์ความจำเป็นและบริบทของสถานศึกษา รวมถึงมีการกำหนดวัตถุประสงค์

เป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาสู่อาเซียนและวิธีการการใช้หลักสูตร จัดให้มีบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้แต่ยังขาดการตรวจสอบหลักสูตรก่อนการนำไปใช้ รวมถึงการวางแผนการกำหนดข้อมูลและการเตรียมวางแผนการวิจัยการใช้หลักสูตร เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาต่อไปสอดคล้องกับรุ่งทิพา โพธิ์นอก (2550: 115) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดนครราชสีมา พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษา ให้ความสำคัญอย่างมากเป็นอันดับแรกในเรื่องการวางแผนกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนมาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการวางแผนกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนจบหลักสูตรสถานศึกษาตามลำดับ สอดคล้องกับผลการศึกษาของฉนิทสันต์ จันทร์ทิพย์ (2552: 77) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษเขต 3 ได้อภิปรายว่าส่วนใหญ่เห็นด้วยในด้านการวางแผนงบประมาณ/อาคารสถานที่/วัสดุอุปกรณ์/บุคลากรเพียงพอเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่วนด้านการวางแผนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการใช้หลักสูตรยังมีน้อย ขอมมีผลต่อการพัฒนาการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา อีกทั้งมีผลกระทบทำให้ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนอย่างชัดเจน ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรจัดหาผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้อบรมครู อีกทั้งให้คำแนะนำให้คำปรึกษาและช่วยเหลือครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนอันส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสอดคล้องกับยูเนสโก (UNESCO, 1978: 66) ที่ได้ศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรของประเทศในทวีปเอเชีย ได้แก่ อัฟกานิสถาน บังคลาเทศ อินเดีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และศรีลังกา พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรเกี่ยวข้องกับการขาดการประสานงานที่ีระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารระดับต่างๆ ไม่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและขาดการติดตามการใช้หลักสูตรของครูนอกจากนั้นหลักสูตรยังขาดประสิทธิภาพ ขาดแคลนเอกสารหลักสูตร ตำราเรียนไม่ทันสมัย ขาดแคลนหนังสืออ่านประกอบ ประการสุดท้าย คือ ศูนย์พัฒนาหลักสูตรยังขาดการวางแผนที่ดีในการนำหลักสูตรไปใช้

4. การเปรียบเทียบความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทุกด้าน เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ในภาพรวมสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง และขนาดกลางกับขนาดใหญ่ มีความพร้อมในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนไม่แตกต่าง ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 อาจเกิดจากขนาดสถานศึกษาที่ต่างกันบริบทต่างกัน จำนวนบุคลากรที่ต่างกัน ทรัพยากร งบประมาณต่างกัน

รวมถึงสิ่งแวดล้อมและชุมชนต่างกัน ย่อมมีความพร้อมในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนที่ต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของบุญทรง ประดิษฐ์บุญ (2551: 112) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันย่อมมีบริบทแตกต่างกันด้วย แต่ทุกโรงเรียนก็เห็นว่าหลักสูตรสถานศึกษาเป็นภารกิจที่จำเป็นต้องจัดทำตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่บัญญัติว่าทุกคน ต้องได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันอย่างมีคุณภาพโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ยังได้กำหนดให้โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นใช้เองตามความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน จึงทำให้สภาพปฏิบัติโดยแตกต่างกันสอดคล้องกับผลการวิจัย กัญญาภักดิ์ สิทธิบุษย์ (2553: 113) ที่ได้วิจัยเรื่องความพร้อมในการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ (ชูศักดิ์ จิตวีรวัฒน์. 2550) ได้ศึกษาปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็กมีปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยวงศันรินทร์ แก้วฝ่าย (2550: 115) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องประสิทธิภาพการจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขสิทธิ์ เขต 3 พบว่า ประสิทธิภาพการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขสิทธิ์เขต 3 ที่มีขนาดแตกต่างกันโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีประสิทธิภาพการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก แต่โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีประสิทธิภาพการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกันไม่แตกต่างกัน การกำหนดแนวทางการเตรียมความพร้อมของการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 โดยการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

1. ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา พบว่า ควรมีการสร้างตระหนักรู้และความพร้อมให้กับผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา และพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการทำหลักสูตร วางแผนการดำเนินการอย่างเป็นระบบและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณโดยการกระจายงบประมาณอย่างทั่วถึงและเพียงพอ และปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการอย่างเคร่งครัด มีการนิเทศกำกับเป็นระยะและอย่างต่อเนื่อง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นประชาคมอาเซียน พร้อมกับกำหนดขอบข่ายใน

คำสั่งที่ชัดเจน มีการปฏิบัติอย่างจริงจังโดยการอบรมศึกษาคูงานให้ อบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มเครือข่าย อบรมเชิงปฏิบัติการการดำเนินการจัดทำหลักสูตรอย่างเป็นขั้นตอนโดยมีวิทยากรหรือพี่เลี้ยงคอยให้ความรู้แนะนำในการจัดทำหลักสูตรและที่สำคัญหน่วยงานต้นสังกัดต้องสร้างความเชื่อมั่นของโรงเรียนต้นแบบให้กับโรงเรียนในสังกัดว่ามีความพร้อมและมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่เน้นอาเซียนเป็นอย่างดี สอดคล้องกับเป็รื่อง จันดา (2549) ได้ศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดเพชรบูรณ์ กล่าวว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมและความจริงจังของผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา ที่จะต้องตระหนักทำความเข้าใจร่วมกันว่าการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการ โรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมให้กับคณะครูมากขึ้น โดยการส่งครูเข้ารับการอบรม จัดให้มีการศึกษาคูงานจากโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับ กนกวรรณ แสนคำ (2547: 97) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า ด้านความพร้อมในด้านเนื้อหา คือ ความไม่เข้าใจหลักสูตรอย่างชัดเจน การดำเนินการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศยังไม่เป็นระบบ ภาระงานของบุคลากรมีมาก แนวทางแก้ไข ควรจัดอบรมศึกษางานให้บุคลากรเข้าใจอย่างชัดเจน

2. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ก่อนการดำเนินการจัดทำหลักสูตรควรมีการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ปกครอง นักเรียน โดยครูต้องให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายรูปแบบอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ครูต้องมีความเชื่อมั่นในการแสดงความคิดเห็นของผู้ปกครองและเด็กนักเรียนเห็นความสำคัญของการแสดงออกของผู้ปกครองและนักเรียน ครูต้องรู้วิธีการสร้างคำถามที่ได้คำตอบที่ถูกต้องเหมาะสมกับวัยและความรู้ของแต่ละคนอาจจะประชุมสถานนักเรียน โดยครูมีประเด็นให้แล้วให้นักเรียนระดมความคิด หรือประชุมผู้ปกครอง แล้วประชาสัมพันธ์ให้ทราบก่อนแล้วตั้งคำถามง่ายๆ ตรงประเด็น ไม่ซับซ้อนในการคิดให้ผู้ปกครองตอบและแสดงความคิดเห็น หรืออาจทำโดยสัมภาษณ์แบบไม่เป็นการแล้วกับมาบันทึกสรุปคำตอบที่ตรงประเด็น หรืออาจใช้วิธีการพูดคุย เพื่อสร้างความสนิทสนมกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น ในส่วนของหลักสูตรสถานศึกษาครูควรศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจ วิเคราะห์เนื้อหาและองค์ประกอบของหลักสูตรโดยเฉพาะสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อนำมาเขียนคำอธิบายรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผู้บริหารและครูต้องมีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการทำหลักสูตร สร้างเจตคติที่ดีให้กับครู สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2553: 38) ได้

กล่าวว่าการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยทั่วไปนั้นดำเนินการโดยคณะกรรมการหรือคณะทำงานซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการโดยสังเขป ดังนี้ แต่งตั้งคณะกรรมการ/ทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตรวจสอบพิจารณาคุณภาพหลักสูตรคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ ใช้หลักสูตรสถานศึกษา วิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตร

3. ด้านการวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร พบว่าโรงเรียนยังไม่เห็นถึงความสำคัญในการตรวจสอบความพร้อมก่อนนำหลักสูตรไปใช้ โดยส่วนใหญ่จะนำหลักสูตรจากที่อื่นมาปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขเป็นของตนเองเนื่องจากความไม่พร้อมทางด้านบุคลากรและงบประมาณ รวมถึงการบริหารจัดการ โดยเฉพาะบุคลากรที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้หลักสูตรอย่างจริงจัง ทั้งในด้านการจัดทำหลักสูตรและการวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร ขาดการเอาใจใส่และจริงจังในการจัดทำวิจัย ดังนั้นจึงควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้อย่างจริงจังถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยโดยการวางแผนการกำหนดข้อมูลไว้ล่วงหน้าและเก็บข้อมูลเป็นระยะอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงสภาพและความพร้อมโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ และนัดหมายตรวจสอบความก้าวหน้าเพื่อเป็นการฝึกและกระตุ้นให้ครูได้ดำเนินการวิจัยอย่างจริงจังและถูกต้องจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการวิจัย โดยความรับผิดชอบของหน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2551: 35) ให้แนวทางแก่สถานศึกษาว่าต้องมีการเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาควรศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรทั้งด้านงบประมาณและอาคารสถานที่ที่เพียงพอหรือไม่ การเตรียมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรดำเนินการใช้วิธีใด การวางแผนเพื่อการใช้หลักสูตรอย่างละเอียดรอบคอบและมีขั้นตอน จะทำให้การใช้หลักสูตรบรรลุจุดหมายได้ง่าย สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างเหมาะสม ติดตาม ควบคุมคุณภาพการจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและครบวงจรและนำผลการติดตาม ควบคุมคุณภาพพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติภูมิ มั่งสุรีย์ (2547: 15) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา จากข้อเสนอแนะและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ควรมีการวางแผน การใช้หลักสูตร การวิเคราะห์ หลักสูตรและการวัดผล ประเมินผล ทุกโรงเรียนควรมีมาตรฐานใกล้เคียงกันในการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ควรปรับตารางเรียนและเวลาเรียนให้เหมาะสมกับกลุ่มสาระ ควรกำหนดแผนการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการใช้หลักสูตรแก่ครู

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการวางแผนการเตรียมความพร้อมสถานศึกษาให้พร้อมในการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยสร้างความตระหนักให้กับผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน กระจายงบประมาณอย่างทั่วถึงและเพียงพอ พัฒนาศักยภาพการศึกษาให้เป็นรูปธรรม และประเมินได้ โดยการศึกษาดูงาน อบรมเชิงปฏิบัติการ สัมมนา ทั้งด้านการจัดทำหลักสูตรและการวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร

2. ควรนำผลแนวทางการเตรียมความพร้อมของการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอสองแควเขต 1 จากการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการกำหนดนโยบายชัดเจนมีการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ให้ทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการใช้หลักสูตร มีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอสองแควเขต 1

3. สถานศึกษาขนาดเล็กซึ่งมีความพร้อมน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ ควรได้รับการช่วยเหลือพัฒนา สนับสนุนจากสถานศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่ รวมถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอสองแควเขต 1 โดยจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ และศึกษาดูงาน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบงบประมาณ ศึกษานิเทศก์และบุคลากรจากสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เป็นวิทยากร พี่เลี้ยง ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำทุกขั้นตอนจนสำเร็จ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกับปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษา

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

รายการอ้างอิง

กนกวรรณ แสนคำ. (2547). สภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

กัญญากัก สิทธิบุษย์. (2553). ความพร้อมในการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี.

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

กิตติภูมิ มั่งสุรีย์. (2547). ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). ภูเก็ต: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.

กำไล วัชรอาภาไพบูลย์. (2548). การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต(การบริหารการศึกษา). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

คณิศศักดิ์ จันทร์ทิพย์. (2552). สภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

จำปา สุขสว่าง. (2555). ปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

เฉลิมรัฐ วงษ์วัฒนะ. (2553) สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่ เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ชูศักดิ์ จิตวีวรรณ. (2550) . ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ ศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ธานี สุขเกษม. (2555, มกราคม-มิถุนายน). อาเซียน: อดีต ปัจจุบันและอนาคตสู่ประชาคมอาเซียน 2015. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ. 2(2) : 1-18.

บุญทรง ประดิษฐ์บุญ. (2551). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหาร การศึกษา): ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

- เป็รื่อง จันดา. (2549). การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัด เขตพื้นที่
การศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รุ่งทิพา โพธิ์นอก. (2550). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วงศันรินทร์ แก้วฝ่าย. (2550). ประสิทธิภาพการจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ศึกษาธิการ,กระทรวง. (2551) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สมพงษ์ วงศ์อำมาตย์. (2548). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา พ.ศ. 2544
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหาร
การศึกษา) ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). แนวการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุภาวดี วัชรคุปต์. (2552). การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- Jerry,E.butter. (1996). **A Process for Effective Graphic Design Curriculum Development.**
11A.
- UNESCO. (1978). **Strategies and Procedures in Developing and Implementing Curriculum.**
Bangkok: The Unesco Regional Office for Education in Asia and Oceania.
